

Prof. Dr. Michael KUYUCU

KAPİTALİZMİN SON KURBANİ: İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ

Bir dönemler Türkiye'nin en kaliteli üniversitesiydi ama bunu devam ettiremedi ve kapitalizm ile ideolojiye yenildi.

Perşembe gece yarısı yayınlanan Resmî Gazete'de eğitim dünyasını şok eden bir haber yer aldı. İstanbul Bilgi Üniversitesinin faaliyet izni iptal edildi yani başka deyişle üniversite kapatıldı. Bu Türkiye'de ilk kez yaşanmadı daha önce Şehir Üniversitesi ile FETÖ bağlantısı olan bazı üniversiteler de terörle mücadele kapsamında kapatılmıştı. Bilgi Üniversitesinin terörle bir alakası yoktu onunki farklıydı.

ÇİFT DİPLOMA İLE YOLA ÇIKMIŞTI

İstanbul Bilgi Üniversitesi 1996 tarihinde genç bir girişimci olan Oğuz Özerden ve onun etrafından toplanan bazı akademisyenler tarafından kuruldu. O dönem bu üniversite İstanbul'un ikinci Türkiye'nin kurulan dördüncü vakıf üniversitesi olarak faaliyetlerine başlamıştı. İlk yerleşkesi Kuştepe'de oldu. Son derece modern bir o kadar da mütevazı bir yerleşke sahipti ilk kurulduğunda ama onun tam tersine son derece kaliteli bir üniversiteydi. İlk kurulduğu yıllarda Portsmouth University'den de diploma veren Bilgi Üniversitesi o dönem biri yabancı diğeri Türk olan çift diploma veren fiyalkalı bir üniversiteydi. Üniversite daha kurulu kurulmaz sadece eğitimle değil aynı zamanda öğrenci kalitesiyle de dikkatleri çekmişti. O dönemi hiç unutmam gençlik yıllarımda, en güzel kızlar en yakışıklı çocuklar bu üniversiteye gidiyordu AB Grubuna hitap eden bir üniversitenin tüm bölümlerine de "Bilgili" olmak toplumda bir statüye dönmüştü.

Üniversite 1998 yılında o dönem için ilksayılabilir MBA programını açtı. Yine aynı yıl Manchester Üniversitesi ile birlikte ilk Executive MBA ve BilgiMBA programlarına açtı. Türkiye'deki ilk e-MBA eğitimi de İstanbul Bilgi Üniversitesinde verilmeye başlandı. Yani o dönemler fırtına gibi esiyordu Bilgi Üniversitesi.

SERMAYE 900'LÜ HATLARDAN GELDİ

Üniversiteyi kuran Oğuz Özerden çok

akıllı beyefendi bir adamdı. Onunla o dönem gazeteci olarak tanışmış epey de bir dostluğumuz olmuştu. Öyle sanacağınız kadar basının parasıyla üniversite kuracak kadar bir zengin bir aile çocuğu değildi, tam bir girişimciydi.

Doksanlı yıllarda Türkiye'de çok popüler olan 900'lü hatları ilk uygulayıcısıydı. O dönem 900'ü hatları çok popülerdi adeta bir furya olmuştu Özerden de o furyanın ilk yatırımcılarından biri olarak ciddi bir başana elde etmişti. O projede elde ettiği geliri sermaye yaparak Bilgi Üniversitesini kurdu. Bu açıdan bakıldığında da çok ilginç bir hikayesi vardır üniversitenin.

Oğuz Özerden üniversitenin kısa sürede başarılı olması ile birlikte olayı yurt dışına taşımak istedi ve Amerikalılarla ortaklıklar kurdu. Hedefi Bilgi Üniversitesinin vizyonu ile dünyayı birleştirmekti. Bu ortaklık ona pek istediklerini vermedi ve zamanla önce küçük bir hisseye sahip olan Amerikalı yatırımcılar zamanla büyük hisselerin ve dolayısıyla üniversitenin sahibi oldular. ABD merkezli Laureate Uluslararası Üniversiteler bünyesine geçen kurumun kurucusu Oğuz Özerden hisselerini devrettikten sonra Türkiye'den ayrıldı ve ABD'de yaşamaya başladı.

Üniversitenin bu patron değişikliği kurum için önemli bir kilometre taşı oldu. Amerikalı yatırımcılar ilk kurulduğunda butik bir üniversite olan Bilgi Üniversitesinin kontenjanlarını arttırdı ve üniversite bir anda bir ana akam üniversitesi oldu. Öğrenci sayısı önce on beş binleri sonra da yirmi binleri geçti. Yatırımcılar sadece para odaklı düşüncük-

leri için üniversite öğrencinin müşteri olarak görüldüğü bir merkeze gelmeye başladı. O dönem Bilgi Üniversitesi biraz da ideolojinin kurbanı da oldu. Özellikle Gezi Eylemlerine destek veren bir eğitim kurumu haline geldi ve bir anda üniversite radikal muhalif bir imaja büründü. Bu dönem üniversite bir yandan kaliteli eğitime devam ederken diğer yandan da yolsuzluklarla anılmaya başladı. Kurumda ciddi yolsuzluklar yaşandı bazı kişiler yurt dışına kaçtı bazı kişiler göz altına alındı. Üniversite bu dönemde ilk çalkantılı günlerini yaşadı diyebiliriz.

ÜÇÜNCÜ PATRON 2019'DA GELDİ

2019 yılında geldiğimizde bir sabah meydana bomba gibi bir haber düştü ve Bilgi Üniversitesinin 90 milyon dolara Can Holding'e geçtiği açıklandı. Bu üniversitenin ikinci el değişimi oldu. Can Holding kökü ticaretten gelen iş insanlarının kurduğu bir holdingdi ve eğitim sektörü ile hiçbir bağlantısı yoktu. İşin ilginç tarafı ise bu tüccarların eğitimle hiçbir alakası olmadığı halde Türkiye'nin en büyük okul zincirlerinden biri olan Doğa Kolejlerini de satın almışlardı. Bu satın alma işlemi çok tartışıldı. Bende köşemde çok yazdım ve sorguladım. Bir üniversite nasıl olur da bir ticari varlık gibi el değiştirebiliyordu? Üstelik bu üniversite bir vakıf altında faaliyet gösteriyordu ama belli ki kılıfını uydurmuşlardı.

Can Holding, Bilgi Üniversitesini satın aldıktan sonra personele fazla dokunmasa da eğitimin kalitesini düşürecek bazı tasarruf ve kar arttıracak eylemlerde bulundu. Üniversite

te o kadar güçlü bir marka olmayı başarmıştı ki ne Amerikalıların ne de Can Holdingin para hırsı bu kurumun marka değerine çok büyük bir zarar vermedi. Bilgi Üniversitesi Can Holdingin altında bir şekilde faaliyetlerine devam ederken Can Holding'e yönelik Eylül 2025'te başlatılan mali suçlar ve yolsuzluk soruşturması sonucunda üniversitenin kurucu vakfına kayyım atandı. MASAK raporlarına dayandırılan süreçte, holding ve bağlı 121 şirkete el konularak yönetimi TMSF'ye devredildi. Bu şirketlerden biri de İstanbul Bilgi Üniversitesiydi. Şirket diyorum aslında bir vakıf ama "sözde vakıf" olan şirket gibi yaşayan bir varlıktı üniversite.

DÖRDÜNCÜ PATRON TMSF

TMSF'ye devredildikten sonra YÖK Denetleme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Ahmet Ulusoy, Levent Çetin ve Avukat Mehmet Çiçek'ten oluşan İstanbul Bilgi Üniversitesi Kayyım Heyeti oluşturuldu. Küçükçekmece 9. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararı gereği 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun EK-11. Maddesi uyarınca, Bilgi Eğitim ve Kültür Vakfı'nı yönetmek ve temsil etmek üzere kayyım atandı; mütevelli heyetinin görevi sona erdirildi. YÖK Başkanı Erol Özvar, kayyım atanmasının ardından üniversitedeki eğitim faaliyetlerinin kesintisiz sürdüğünü duyurdu.

Üniversite bir süre TMSF yönetiminde faaliyetlerine devam etti. TMSF üniversitenin dördüncü patronu oldu. Faaliyetler devam etti ama bu modelin bu şekilde sürdürülebilir olması imkansızdı. Üniversitenin ya başka birisine satılması gerekiyordu ya da devlete devredilmesi gerekiyordu. Yaklaşık yedi ay

süren TMSF dönemi 22 Mayıs 2026 tarihinde bitti ve Resmî Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı karar ile üniversitenin faaliyet izni kaldırılarak üniversite kapatıldı.

Üniversitenin kapatıldığını duyunca ben de çok şaşırardım. Hem şaşırardım hem de çok üzülürdüm çünkü kuruluşundan beri takip ettiğim kaliteli bir markaydı Bilgi Üniversitesi. Kendi kendime düşündüm. Ya kamuya geçecekti ya da yeni patrona gidecekti. Bilgi Üniversitesi statüsü gereği bir vakıf üniversitesi olduğu için kamuya geçmesi imkansızdı usul olarak imkansızdı. En mantıklı olan üniversitenin kapatılması ve öğrencilerin garantör devlet üniversitesine transfer edilmesiydi nitekim de böyle oldu.

KAPİTALİZMİN OYUNUNA YENİLDİ

Bilgi Üniversitesinin bu başından geçenler kapitalist sistemin eğitimle evlenmesinin nasıl sonuçlanabileceğinin en güzel ve üzücü örneği oldu. Vakıf bünyesinde olmasına rağmen özel bir şirket gibi yönetilmesi, bir ürün gibi alımlı satılmasının bir eğitim kurumuna nasıl zarar vereceğini gördük. Bunu ben hep yazdım çizdim eğitimin, özellikle yüksek öğretimin özelleşmesi çok tehlikeli ve sağlıksız bir iş modelidir. İş insanları tarafından yönetilen bu işletmeler her zaman birer ticari obje olarak görülür. Patronların sadece para düşündüğü bir sistemde para her şeyin önünde olur. Nitekim de öyle oldu ve öyle oluyor da. Bugün vakıf üniversitelerin yüzde doksanı birer ticari işletme gibi işletiliyor. Bugün Bilgi Üniversitesinin başına gelenler yarı bir başka vakıf üniversitesinin de başına gelebilir. Bunun için çok ciddi önlemlerin alınması gerekiyor.

YÖK bu konuda elinden geleni yapıyor. Her vakıf üniversitesinin bir garantör devlet üniversitesi var. Bu ne demek? O vakıf üniversitesi herhangi bir nedenden dolayı kapanırsa o kurumda eğitim gören tüm öğrenciler YÖK'ün güvencesi altındadır. Bilgi Üniversitesinin garantör üniversitesi Mimar Sinan Güzel Sanatları Üniversitesi. Yani artık tüm Bilgililer Mimar Sinanlı oldu. Ama burada bir handikap var o Mimar Sinan daha küçük bir üniversite ve Bilgi Üniversitesinin tüm bölümlerine sahip değil mesela hukuk eğitimi yok. Bu gibi durumlarda YÖK Mimar Sinan dışındaki kalan bünyesinde hukuk olan başka bir devlet üniversitesine yollayacak o öğrencileri. Bu biraz karambol yaratacaktır. Bu gibi karambolün önlenmesi için

BUNDAN SONRA NE OLUR?

garantör üniversitelerin güncellenmesi gerekir. Bana göre her üç ya da beş yılda bir vakıf üniversitelerin garantör üniversiteleri birbirlerine eş değer olma durumlarına göre yeniden değerlendirilmeli. Mesela Mimar Sinan 22 bin civarı öğrencisi olan Bilgi Üniversitesi ile eş değer bir üniversite değil. Yani o kadar yükü kaldıramaz o zaman Mimar Sinan'ı değiştirip başka bir garantör üniversite konulabilirdi. Bu üç yılda bir fizibiliteyle güncellenmeli bence.

Ortaya çıkan tablo epey iş yükü de çarkartacak. YÖK ayrı yorulacak üniversiteler ayrı yorulacak ama ben burada eği-

tim gören öğrencilerin mağdur olacaklarını sanmıyorum. Öğrenciler eş değer devlet üniversitelerine yerleştirilip diplomalarını o üniversitelerden alacaklar. Ne kadar iyi olursa olsun bir vakıf üniversitesinin prestiji devlet üniversitelerinin prestij ve kalitesinden daha iyi olamaz. Öğrenciler bir devlet üniversitesi diploması alacak bu güzel bir şey.

Para pul ne olacak? Bilgi Üniversitesi para ile eğitim veriyor. Yanlış hatırlıyorsam mevzuat bu öğrencilerin aynı parayı devlet üniversitesine ödemesi şeklinde yazılmış. Bu böyle uygulanır mı? Belki YÖK bir kıyak yapar o çocukla-

ra ve daha ucuza ya da belki de bedava ya eğitimlerini devlet üniversitelerinde almalarını imkan tanıyabilir.

En acısı akademisyenler. Burada normalde akademisyenleri koruyan bir mevzuat yok. Yani kapanan bir üniversitenin akademik personeli ve idari personeli de o garantör üniversiteye gidecek diye yüzde yüz bir garanti yok ama YÖK ilk yaptığı kısa bilgilendirme de hiçbir akademik personelin mağdur olmayacağını sinyallerini verdi. Bence YÖK başkanı Erol Özvar ve ekibin bu işi en iyi şekilde halleder.

Şaka ile karışık iki şey de eklemek istiyorum. Büyük ihtimalle Bilgi'nin akademik personeli devlet üniversitelerine transfer edilir ama hangi statü de olurlar?

Sözleşmeli mi yoksa direkt memur mu olurlar? Eğer o akademisyen arkadaşlarımız direkt devlet üniversitelerinde memur statüsünde çalışmaya başlarsa en büyük hayali bir devlet üniversitesinde çalışmak olan benim gibi vakıf üniversitelerinde çalışan gariban akademisyenler "bizim üniversitede kapatılın da bizde devlete geçelim(!)" diye duaya başlarlar.

Latife bir yana Bilgi Üniversitesi vakası bir kez daha Türkiye'de asla "özel üniversite" konusunun gündeme bile gelmemesi gerektiğini, YÖK'ün vakıf üniversitelerini çok sıkı kontrol etmesi gerektiğini ve yapısı birer vakıf olan bu tür üniversitelerin markette satılan yoğurt ve deterjan gibi satılmasının önüne geçilmesi gerektiğini gösterdi.